

Paul GOMA

FRAGMENT DE JURNAL

(VINERI 9 OCTOMBRIE 2009)

Întă ce mi-a pus în gură gagică de la telefon, de-aseară:

„Paul Goma: Nobel-ul Hertei Müller nu înseamnă nimic pentru România.” „Cum să însemne premiul Hertei Müller ceva pentru România? Ea nu a spus că este scriitoare română, ci bănăţeană. Mai mult, ea nu a fost în exil, ci în recuperare”, spune, pe un ton răspicat, scriitorul Paul Goma, unul dintre autorii români exilaţi de comunism. „Ca neamţ, Herta Muller a fost recuperată de Germania. Am auzit-o laudându-se că în curând are să scrie o carte despre suferinţele mamei ei din lagarele ruseşti. Şi, vă întreb, a scris-o?”, adaugă Paul Goma, într-o scurtă declaraţie pentru NewsIn, arătându-se surprins, dar şi indignat că scriitoarea laureată cu Nobel este considerată a fi „de origine română”. „În ceea ce priveşte legătura Hertei Müller cu România, despre care dânsa scrie neobosit, denunţând ororile din comunism, Goma spune răspicat că nu a citit nicio carte de-a autoarei şi că în niciun caz nu vede legătura dintre aceasta şi ţara în care a trăit până în 1987.

Premiul Nobel pentru Literatură a fost acordat, joi, scriitoarei germane de origine română Herta Müller, care, prin proza sa impregnată de poezie, şi-a ridicat vocea împotriva dictaturii comuniste a lui Nicolae Ceauşescu, a anunţat Academia suedeză.

Herta Muller, născută în data de 17 august 1953 în localitatea Nitchidorf din Banat, a fost premiată pentru că „a schitat un peisaj al dezrădăcinării cu concizia poeziei şi obiectivitatea prozei”.

Fireşte, am spus ce s-a scris, dar nu tot ce am spus a fost scris. A declarat, iar ziarele au preluat ce a declarat ea:

- A suferit - în România - din pricina dictaturii ceauşiste; Când nemţii (saşi, şvabi) din România ocupată de ruşi au fost, întâi daţi afară din case, li s-a confiscat totul - ce fel de „dictatură” au suferit?; când sutele dacă nu miile de germani din România, la ordinul ruşilor, au fost deportaţi în Rusia, la „reconstrucţie” - cine „dicta” în România? Nici măcar Ana Pauker, nici Dej - ci Stalin; când şvabii de pe graniţa cu Tito au fost deportaţi în Bărăgan - nu singuri: ei constituiau cam un sfert dintre „coreeni” - aşa le ziceau securiştilor - restul fiind: fie români din Banat şi din Caraş-Severin, fie români basarabeni

și bucovineni ce avuseseră nefericirea de a se „refugia” în Banat, fie macedoneni de peste tot din RSR, împrăștiți în gospodăriile șvabilor; în 1951 ce fel de „dictatură” era, pentru Herta Müller? Tot ceaușistă?

- A devenit ceaușistă dictatura ceea prin 1982-1985, când soțul său, Richard Wagner avea „funcții de conducere în instituțiile comuniste ale vremii”?

- Născută în 1953, Herta Müller avea doar trei anișori în 1956 (Revoluția maghiară), deci nu putea „să ia poziție”: în 1968 (invadarea Cehoslovaciei), avea doar 15 ani, era minoră.

- Dar în 1977? Avea 24 de ani. Era binișor majoră, majorată (!) de suferințele îndurate... însă numai de ea îndurate și de comunitatea sa - nu în întregime, doar de junii puțoi și puțoaice declarați antinazisti (cum ar veni: dușmani ai părinților lor), neomarxiști de mucava adunați în „Grupul de Acțiune Banat”. Să fi trecut ei la... acțiune, prin măcar un telefon de simpatie, dacă nu de adeziune la Declarația noastră pentru apărarea drepturilor Omului?

Ce, erau proști? Ei erau nemți deștepți, nu români! Cuvântul de ordine al lor era: nu ne amestecăm în treburile interne ale lor (ale românilor), așteptăm vinderea (ei foloseau termenul: „recuperarea”) noastră, iar odată în RFG (în niciun caz în RDG! - ce erau proști marxiștii noștri cei deștepți ca oaia și ca Totok?), ne vom puteam exprima în libertatea capitalistă.

Așa s-a întâmplat: Ceaușescu a luat banii răscumpărării, băieții au... „fugit” (în sensul propriu al cuvântului), ca nu cumva să se răzgândească secii, ori să mai ceară ceva în plus...

Durerile românilor? Dar ce fel de „dureri” puteau avea cei care nu crâcneau, nu protestau - spre deosebire de vitejii neomarxiști bănățeni: aceștia îi trăseseră o revoltă de se cutremurase întreaga „dictatură ceaușistă”! - apoi se odihniseră (în Occident): nu mai voiau să-și aducă aminte de... ăsta, zi-i pe nume; „comunismul ceaușist”...

Ca tot scriitorul normal aveam și eu „mirări”:

- cum se făcea că, dintre toți nemții proveniți din România doar sasul Dieter Schlesak se atinsese de mine, mă ajutase să public, scrisese despre mine (adevărat, observasem și la el atracția - mai precis: teroarea - marxistă), dar nimeni din... afara lui: unora le găseam motivații: cei legați de Baconsky, de Ivasiuc, de Blandiana, de Zoe Bușulenga, de Sorescu, de Romică Munteanu, adică de oficialii (sau toleranții Securității, ca Baconsky). Nu înțelegeam însă de ce „noua generație” de recuperați - cea a Hertei Müller - era atât de... reținută în ceea ce mă privește: nici înainte de 1989, nici după nu am întâlnit semnăturile lor sub texte în care să fiu măcar pomenit - ca scriitor publicat în Germania cu mult înaintea lor.

Fiindcă, totuși:

- în 1971 „cazul” meu provocase tulburare, nu doar în RFG, ci în Occident - cu „Ostinato”; mai publicasem o carte „Ușa noastră” („Die Tür”);

- în cărțile mele - publicate în limba germană - un ne-german ca mine avusese curajul (sau imprudența) să vorbească și despre soarta nemților din România ocupată de ruși.

- în interviuri, în dialoguri deasemeni pomenisem și de suferințele nemților de la noi.

Mă așteptam la reciprocitate? Din partea cui? A lui Wagner, a Hertei Müller? Eroare! Mă auto-pun la punct pe românește: *„Am păscut porcii împreună cu ei, cei care-și trătaseră părinții de naziști, cei care dezbăteau marxismul „de pe poziții”, sub dictatura lui Ceaușescu?”*

Mărturisesc: după ce a început campania antisemitizatoare împotriva mea, dacă nu așteptam „solidaritate” din partea românilor mei, nu mi-ar fi stricat câteva cuvinte de încurajare din partea... nemților mei. Deși am fi căzut în aceeași afurisită de „reciprocitate” pe care o detest: Dacă eu scriesem - totdeauna - cu simpatie, cu solidaritatea victimelor despre sași-șvabi, nu era obligatoriu ca și nemții să intervină - să mă mângâie pe creștet, să-mi șoptească: *„Lasă, că trece...”*.

Un citat din ea însăși:

„România postcomunistă nu s-a dezbrăcat toate măștile ororii comuniste, dintre care cea mai perfidă rămâne cea a delațiunii, iar cea mai cruntă cea a «anihilării intimității»”, spunea Herta Muller în cel mai recent articol al său, publicat în luna iulie a acestui an în Germania, vorbind despre drama totalitară și despre societatea de după, neieșită încă de sub mâna de fier a Securității.

...„dintre care cea mai perfida rămâne cea a delațiunii, iar cea mai cruntă cea a «anihilării intimității»”... Nu, nu. Nu (doar) delațiunea, nici (doar) „anihilarea intimității”. Ci și altceva - esențialul - pe care Herta Müller nu l-a văzut, nu l-a simțit, la urma urmei puțin i-a păsat de el. Acel ceva care a... întârziat-o (se observă cât de îngăduitor sunt?) să scrie cartea despre mama sa în deportare, în Rusia.

Singura declarație la care subscriu a ei:

...„comunismul este la fel de nociv ca și național-socialismul, ca perioada hitleristă, ca lagărele, ca dictaturile religioase, cum vedem și astăzi în multe țări musulmane”.